

מעורב

עיתון המחלקה למעורבות חברתית אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
גליון מס' 10 ינואר 2013, שנת תשע"ג

יצירה מעורבת		4
מפלגות מרכז: יחסנו לאן?		5
ייצוג נשים בכנסת		6
זכות הציבור לדעת		7
מחוברת חברתית: ראיון עם שיר נוסצקי		8-10
דמוקרטיה מזרח תיכונית: טור מאת אברהם בורג		11-13
יזמה למען הצבעה בקמפוסים		13
חשבון פשוט		14
מה חדש במחלקה?		15

"מעורב" - עיתון המחלקה למעורבות חברתית, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב מופק על-ידי המחלקה למעורבות חברתית

מנהלת המחלקה: עו"ד ורד סרוסי כ"ץ

עריכה: אליה זימן ואלמוג שמחון

מנהלת העיתון: אושרית אליעזר

עיצוב גרפי: עיצובי הנגב

טלפון המערכת: 08-6461788, פקס: 08-6472921, [f](#) מעורב

עריכה לשונית: נועה רוחם חן

דואר אלקטרוני: meOrav.bgu@gmail.com

בית-דפוס: דפוס אוניברסיטת בן-גוריון

תודה לד"ר גדעון כ"ץ

בשער: בחירות 1959 בקיבוץ מעלה החמישה. **צילום:** פריץ כהן באדיבות לע"מ

העיתון מעורב מבקש לתת ביטוי לקשת של דעות. הדעות המוצגות בגליון הן על דעת הכותבים בלבד ולא על דעת המחלקה למעורבות חברתית ו/או האוניברסיטה.

פתח דבר

מכובדים ומכובדות שלום, הגיליון השני של השנה האקדמית הנוכחית יוצא ממש בזמן-רגע לפני הבחירות, ושני רגעים לפני תקופת הבחינות. ואם כבר בחירות, אז בחריגה קלה מפוליטיקה, אמר חכם אחד (אומנם דמיוני ובכל זאת) ש"הבחירות שלנו הן אלה שמגלות מי אנחנו באמת". אם אתם מתעקשים, אמר את זה דמבלדור באחד מספרי הארי פוטר, אבל אם נשים רגע בצד את הדמות ונתמקד באמירה, נדמה שיש בה הרבה מאוד אמת.

החיים שלנו בנייים ממארג אינסופי של החלטות ובחירות שאנחנו מבצעים, בין אם הן יום יומיות ובין אם הן גורליות קצת יותר. בחירה יכולה להיות מונעת מרצון לרווח, מאלטרואיזם או מכל גורם אחר. הבחירות שלנו יכולות להיות אישיות ודיסקרטיות - כמו לגמור את כל הגלידה במקרר לבד בחושך כשאף אחד לא מסתכל (אל תשפטו אותנו), או חברתיות-הבחירה לקחת חלק בהתנדבות, פעילות חברתית וכדומה.

כסטודנטים ובכלל כמי שנמצאים בטווח הגילאים שבו נעשות לא מעט בחירות "חורצות גורלות" ולא מעט החלטות כבדות משקל, לא תמיד ברור לנו מה היא הבחירה הנכונה והיעילה. אנחנו כבר אנשים גדולים, ובכל זאת לפעמים האינסטינקט שלנו הוא לרוץ לאמא ולשאול אותה.

בסופו של דבר, עם כל הקושי, בחיים צריך להחליט. ולנו, בעלי ההשפעה במרחב הפוליטי ובעלי זכות ההצבעה, יש יכולת לקבוע במי אנחנו מאמינים שיתנהל באופן אחראי ונכון. מובן שכמו כל החלטה לא פשוטה גם ההחלטה למי להצביע היא לא קלה, ונדמה שבפרט במערכת הבחירות הזו שמתנהלת בימים אלו ממש.

"למה לי פוליטיקה עכשיו"? נדמה שהתשובה ברורה. בסופו של דבר, כמו בתשדירי הבחירות לעידוד ההצבעה, כל אחד מאיתנו יבחר במי שהכי מתאים לו (ואולי הוא יחליט שאין מפלגה שמתאימה לדעתו. גם זו בחירה).

מובן שלא בטוח שמי שמתאים לנו יתאים לכולם, אבל בשלטון דמוקרטי, גם אם נדמה לפעמים שהוא נמצא בנסיגה (כפי שתקראו באחת הכתבות), אנחנו צריכים לקבל את החלטת הרוב ולהתנהל לפי שלטון החוק. מי ייתן והבחירות שלנו יניבו את התוצאות הטובות ביותר תמיד.

בברכת תקופת מבחנים קצרה ככל האפשר וקריאה מהנה,
עורכי מעורב,
אליה זימן ואלמוג שמחון

יצירה מעורבת

בחירות/תומר בן אפרים

הוא היה אחרון לדור הנפילים,
ענק בחברת גמדים.
הוא משך בחוטים מאחורי הקלעים,
חבר באגודת סתרים.

המילים זולת, התמונות מפתות,
הסכר פרוץ.
הסיסמאות ריקות, והתרומות זורמות,
עכשיו זה לחוץ.
כי עוד מעט בחירות,
להיות או לא להיות.

היא הייתה כבשה בין זאבים,
אישה בנחלת הגברים.
הייתה בסוד העניינים,
ואין לה אלוהים.

בחירות/ דן ספרי

אינני בוחר בחרף
אז מה אם בחרתי תשוקותי
לא אבחר בו שנית
כששולט כאן אביב מתעורר
רואה תרציות ותמציצים מתריסים
שטיחי סביונים למכביר
מרבדי פלאים שהותיר אחריו הגשם
מהרהר בירק
נשאר בירק

על מדרכות מקרטעות בנוף מגדלים
מקפץ אצלי שיר השירים:
"סמכוני באשיות רפדוני בתפוחים"
מתעלם מצחנת המכוניות
מהנהמה המציפה את אנוני
החלטתי סופית באביב להתעורר.

כשהמילים זולת, התמונות מרגשות,
הסכר פרוץ.
הסיסמאות קלושות, והתרומות זורמות,
עכשיו זה לחוץ.
כי עוד מעט בחירות,
להיות או לא להיות.

חונטה, אחול חונטה.

היה גם גורל רב מעללים,
לא מזמן פשט מדים.
כמו במבצעיו הגועזים,
הוא לא בוחל באמצעים.

המילים זולת, התמונות מפתות,
הסכר פרוץ.
הסיסמאות קליטות, והתרומות זורמות,
עכשיו שהוא בחוץ.

כי עוד מעט בחירות,
להיות או לא להיות.

חונטה, אחול חונטה.

מפלגות מרכז: יחסנו לאן?

דור בהט, פוליטיקה וממשל ולימודי אירופה, שנה ב'

הגדולות הולך ודועך. אם בעבר האידיאולוגיה הייתה הזרוע המכוונת של המפלגה, כיום מניע-העל הוא השיקול האלקטוראלי. המפלגה מעגלת פינות על מנת לפנות לקהל יעד רחב יותר, ומפזרת אמרות בזהירות מירבית כדי לא לסתור אף נתח שוק אלקטוראלי. עקב

כך, גבולות האידיאולוגיה של אותה מפלגה נמתחים ומיטשטשים עד לשלב בו קשה לשים את האצבע על הבדלים אידיאולוגיים משמעותיים בין המפלגות הגדולות השונות. על אף השינוי החל בהן, במערכות הבחירות האחרונות הליכוד והעבודה עדיין מזוהות עם האידיאולוגיות התנועתיות מהן צמחו, עדיין יש מקום להגדרת שמאל וימין. מפלגת המרכז קמה כיצור חדש וניטראלי בפוליטיקה. כוחה טמון בניתוקה מאידיאולוגיות ימין ושמאל ומאפשר לה את הפתיחות לשנות את עורה לפי הלך הרוח הציבורי ולגרוף קולות משני קצוות הקשת הפוליטית. האג'נדה של המפלגה מתאימה את עצמה לקהל הבוחרים ולא להפך, כפי שהיה ראוי. הערכים הם אלקטוראליים ותו לא. עם זאת, הפוליטיקה הישראלית גורמת להוגי המהפיכה הצרפתית להתהפך בקברם. היא ממציאה מחדש את המושגים 'ימין' ו'שמאל' ומבלבלת את אורחיה. אין זה פלא שאזרחים המבקשים להצביע ימין מדיני יחד עם שמאל חברתי (למרות שאין חיה כזאת) יפנו למפלגת מרכז, רק היא מסוגלת להכיל את הניגוד הזה כביכול.

"קדימה", מפלגה שהייתה נקודת מפנה ביצירת מפלגות מרכז בפוליטיקה הישראלית נופלת באותה מהירות שבה היא קמה. ההחלטה להיכנס לקואליציה עם הליכוד (לא כמפלגה השלטת) סירסה את כוחה. היא חדלה מלהיות מפלגה ניטראלית ופתוחה בעצם זיהויה עם אידיאולוגיית הליכוד ואיבדה את הכוח למלא את הוואקום של משבר הייצוג. אולי קדימה כמפלגת מרכז אכן סיימה את תפקידה ההיסטורי כפי שאמר אחד מחבריה הקודמים, חיים רמון.

כיום, עוד ועוד מפלגות מתנהגות לפי מודל מפלגת המרכז כדי להביא למקסימום בוחרים. נדמה כי הכול מסביבנו נהיה פופוליסטי ואין זה פלא שהבחירות נהיו היראליטי הכי טוב בטלוויזיה. השאלה החשובה ביותר שאנו צריכים לשאול את עצמנו כבוחרים היא האם אנחנו רוצים מפלגות גדולות עם אידיאולוגיה רחבה אך מטושטשת, או מפלגות קטנות עם אידיאולוגיה ברורה אך ללא כוח מכריע. כל אזרח ישפוט לפי צו מצפונו.

* הכותב הוא סטודנט ב"קרן משה-התכנית למנהיגות".

בנובמבר 2005 פרש אריאל שרון מהליכוד על רקע תכנית ההתנתקות והקים את מפלגת קדימה. מהלך זה הגדיר מחדש תופעה שעד כה הייתה שולית בפוליטיקה הישראלית, ונתן לה משמעות מחודשת - מפלגות המרכז. נראה כי מפלגות מרכז ממינים שונים ומגוונים תמיד היו בשטח: ממפלגת רפ"י והליברלים העצמאיים בשנות השישים ועד 'מפלגת המרכז' של איציק מרדכי בשנות התשעים, אך מפלגת קדימה הייתה מפלגת המרכז הראשונה שזכתה להגיע לשלטון. גורם מרכזי לנסיקתה של מפלגת המרכז הטרייה נעוץ בדמותו של מנהיגה. נטיית הבוחרים להצביע לפי דמות מועמד, ופחות לפי קשר למפלגה, היא תופעה חדשה בפוליטיקה הישראלית המכונה "פרסונליזציה".

משבר הייצוג המתרחש בשנים האחרונות מחליש את הקשר בין האזרח ובין המפלגה. האזרח כבר לא מרגיש שיש לו ייצוג אמיתי על-ידי המפלגות הנוכחיות, וכתוצאה מכך, לא מאמין שיש לו השפעה על סדר היום הציבורי. המציאות החדשה מאופיינת באדישות יתר ובתחושת אי-אמון של

אותו אזרח. רובנו מתעניינים בפוליטיקה, אך הלכה למעשה, אין אנו מתרגמים את העניין לפעילות פוליטית אמיתית בשטח. כיום, רק שישה אחוזים מאזרחי המדינה מתפקדים וחברים במפלגה כלשהי. האזרח אינו חש הזדהות ונאמנות למפלגה כבעבר, עובדה שמביאה לתופעה המכונה "ניידות הקולות" - הצבעה מגוונת של האזרח בכל מערכת בחירות. התנועות הגדולות כדוגמת מפא"י הסוציאליסטית וחירות הרוויוניסטית מראשית המדינה, מפלגות ששימשו כמעין מועדון חברתי ומשפחתי, הן מציאות שחלפה לה מהמערכת הפוליטית הישראלית.

לוואקום האמון והייצוג המפלגתי נכנסת דמות "המנהיג" שהופכת לרכיב החשוב ביותר לאזרחים כבואם לקלפי. קמפיין קדימה ב-2006 התמקד במנהיג הפופולארי שנפל לתרדמת, אריאל שרון, והשליך דמותו על אולמרט כירשו; זעקת ה"רק לא ביבי" שאנו שומעים שוב ושוב; מועמדים סלבריטאים וסיעות שקמו למען ראש המפלגה, כל אלה מדגימים לנו את ההתייחסות הפרסונאלית במערכת הפוליטית החדשה. לא עוד עבודה, קדימה או ליכוד, לא עוד ימין או שמאל אלא ביבי או קונטרס ביבי.

עקרון נוסף הנובע אף הוא ממשבר הייצוג הוא חוסר האידיאולוגיה הברורה של מפלגת המרכז. הרכיב האידיאולוגי של המפלגות

ייצוג נשים בכנסת

#לירון שלישי

הקטן ביותר ביחס לפלח האוכלוסייה שאנחנו מהוות. החסמים החברתיים שישנם על נשים כל כך עמוקים ומושרשים, שלצפות שנשים "פשוט יבחרו" כי "יותר להן", כשלפני כמאה שנה לא היתה לנו אפילו זכות בחירה, זה אוטופי במקרה הטוב. כפי שכתבה טל שניידר בבלוג הפוליטי "הפלוג": "הנסיון ממדינות סקנדינביה מלמד, שרק הקביעה של רף ה-40% לבני המין הפחות מיוצג חוללה שינוי. חלק מן המדינות שם כבר מבטלות את חוקי האפליה המתקנת, כיוון שהגיעו לשוויון מלא".

המצב בשוודיה, למשל, לא תמיד היה כפי שהוא היום. לפני שהוחלט על 40% ייצוג למין הפחות מיוצג (הניסוח מתחשב באפשרות של מצב הפוך בעתיד) היו בפרלמנט השוודי 14% נשים בלבד. אבל לאחר שהוחלט על ייצוג שוויוני על-ידי המפלגה הליברלית והסוציאל-דמוקרטים ב-1972 הדברים החלו להשתנות, ומ-1980 ייצוג נשים בפרלמנט עומד בשוודיה על 30% ומעלה. גם בפרלמנט הישראלי יש מי שהבינו את חשיבות העניין ומפלגות כמו מר"צ ומפלגת העבודה מנהיגות רף ייצוג לנשים (40% במר"צ, 25% במפלגת העבודה).

ייצוג נשים גבוה יוביל יותר נשים להיכנס לפוליטיקה. מי שנמצא בעמדות הכוח הוא מי שמשפיע - הקול שלו הוא הקול שישמע. לראיה, את החוק לאיסור צריכת זנות יזמה ח"כ אורית זוארץ. את החוק לאיסור העסקת דוגמניות הסובלות מתת משקל - ח"כ רחל אדטו. את תיקון החוק למניעת הטרדה מינית, תיקון החוק למניעת אלימות במשפחה - ח"כ נדיה חילו. את חוק ביטול ההתיישנות בעבירות מין חמורות - ח"כ אורית זוארץ, ח"כ עינת וילף וח"כ מירי רגב. הרשימה ממשיכה. זכויות נשים מקודמות בעיקר על ידי נשים. זכויות נשים יקודמו יותר ככל שבכנסת תהיינה יותר נשים.

כדי שזכויות נשים יועלו על סדר היום, נשים צריכות להיות נוכחות בעמדות הכוח ולהעלות את הסוגיות האלה. איש לא יעשה את זה בשבילנו כמו שאנחנו יכולות וצריכות לעשות את זה בשביל עצמנו. אבל אנחנו לא יכולות להגיע לשם לבד.

הבטחת ייצוג לנשים צריכה להיות השאיפה של כולנו - של כל אישה ושל כל גבר שרואה את עצמו כמי שאכפת לו מצדק חברתי. נוכל לעשות זאת רק עם חקיקה גורפת כלל פרלמנטרית המבטיחה ייצוג שוויוני - כי חברה שוויונית היא האינטרס של כולנו.

* הכותבת בוגרת המחלקות פסיכולוגיה ולימודים רב-תחומיים באוניברסיטת בן-גוריון בנגב

כשרואים תינוק חמוד ורוצים לגשת אליו על מנת לבהות בו ולעשות קולות מטופשים, בדרך כלל נשאל האם מדובר בבן או בת. על השאלה "למה?" יענו לכם ולכן הוגות בקורסי מבוא בחטיבה למגדר, שאנחנו לא יודעים איך להתייחס לפרט מבלי להתייחס קודם כל למין שלו. אני רחוקה מלהיות סטודנטית לפילוסופיה, אבל הרשו לי להקיש: מן האמור לעיל נובע שההתייחסות לבן ולבת שונה בתכלית, אחרת לא היה כל כך קריטי לדעת מהו המין של הפרט על מנת להחליט איך להתייחס אליו.

מכאן, שמי שיכולה לייצג עמדה נשית באופן המהימן והטוב ביותר היא מי שמבינה הכי טוב מה נשים עוברות. ביום-יום, בבית, בעבודה, ברחוב, בתוך עצמן - מי שותפה לחוויה הזאת, האישה עצמה (מפתיע, תודו). גבר מדהים, תומך זכויות-אדם ומסור למטרה ככל שיהיה, לעולם לא יוכל להחזיק אג'נדה נשית בראש מעייניו וגם לא להבין אותה באותו האופן שבו אישה, שיודעת מה המשמעות של "להיות אישה" מהמקום הכי בסיסי ועמוק של החוויה הזו, תוכל. אין באמור לעיל כדי להעליב גברים - גם אני לא

הייתי יכולה להיות הדוברת של אג'נדה גברית כפי שגבר יכול היה, באותו האופן בדיוק. אבל עמדות הכוח מלאות בגברים שביכולתם לייצג נאמנה אג'נדה גברית, כך שהם לא צריכים נשים בשביל זה. **נשים נוכחות פחות בעמדות הכוח, ולכן גברים הם אלו המחליטים בשבילן מה טוב עבורן. פעם זה היה ככה בתוך הבית. היום, המצב בתהליכי שינוי. הבית הוא מיקרו-קוסמוס שמייצג מבנים רחבים ממנו, והשינוי המדובר התחיל מלמטה (ועוד יש לו דרך ארוכה לעשות), אבל עדיין לא הגיע לסופו.** עכשיו, בואו נתבונן על כנסת ישראל. הכנסת הנוכחית העתידה להתחלף בקרוב, הלא היא הכנסת השמונה-עשרה, מונה עשרים וארבע חברות כנסת - 20% ייצוג לנשים. זהו הייצוג הגבוה ביותר שהיה לנשים בכנסת ישראל אי פעם. עם זאת, אם לצטט מאתר "עבודה שחורה" www.blacklabor.org "הנתון הזה שם אותנו במקום ה-76 והמביש בין מדינות כמו קמבודיה, אסטוניה ובנגלדש, ורחוק מאוד ממדינות שהיינו רוצים להידמות להן גם בהיבט של שוויון נשים כמו: שבדיה (44%), פינלנד (42.5%) והולנד (40.7%)".

יש מי שיגיד "אבל מותר לנשים להיבחר, הן פשוט לא עושות את זה". באופן מצער, העניין לא כל כך פשוט. גם לערבים, אתיופים ורוסים מותר להיבחר. אנחנו ללא ספק רואים פחות מהם בכנסת. ההשוואה הזאת אפילו קצת מצחיקה כשחושבים על זה שנשים מהוות יותר מ-50% מהאוכלוסייה, והייצוג שלנו בכנסת הוא אולי

זכות הציבור לדעת

#גל חן, אחראית תוכן במיזם "הסדנה לידע ציבורי"

ייעודו של האתר הוא להוות פלטפורמה שתאפשר בחינה מדוקדקת ועמוקה של מידע פרלמנטרי באופן בלתי תלוי בתקשורת ההמונים, מתוך ביקורת על כך שזו מעבירה לציבור מידע חלקי, פרובוקטיבי ורדוד, ובנוסף הופכת את הפעילות הפרלמנטרית לחסרת משמעות בשל היותה סמויה מעיני הציבור. דברים אלו מפרקים במידה רבה את כוח הבחורים והופכים אותם לאדישים, לכן הציבור מוזמן לבדוק בעצמו.

באתר 'כנסת פתוחה' אפשר למצוא נתונים על חברי הכנסת ועל הסייעות השונות - החל בהצבעות, דרך שעות נוכחות וכלה בפרוטוקולים ובהתבטאויות שונות. הפעילות הפרלמנטרית הופכת נגישה יותר, וכך מתאפשר לאזרחים לבצע הצבעה מושכלת שמבוססת על עובדות - ולא על ספינים תקשורתיים.

ככל שהציבור יודע יותר, כך הוא הופך מעורב יותר - והממשלים השונים מגיבים גם הם. בארה"ב, לדוגמה, ניתן לאלץ את הפרלמנט להגיב באופן רשמי לנושאים מסוימים על ידי הצבעות אינטרנטיות. עמותת "הסדנה לידע ציבורי" מאמינה שככל שיהיו יותר צרכני מידע, כך יהיו הכנסת והממשלה נאותות יותר לשחרר מידע נקי ונכון יותר. לחץ ציבורי כבר הוכיח את יכולותיו. אולם מעבר לכך, ככל שנהיה חשופים למידע רב יותר, ונכיר גם את הפרטים הקטנים שמתרחשים בחדרי הוועדות בכנסת, נוכל להבין מהן הדרכים לשינוי, וכיצד אנחנו יכולים להשפיע גם בלי להיות פוליטיקאים.

הבחירות הן לא סופם של הדברים - וגם לא ההתחלה. הן עוד נקודת ציון בדרך ארוכה. בינתיים, הישארו חכמים. בקרו ב'כנסת פתוחה' לפני ההצבעה. okneset.org

בבחירות לכנסת ה-15 שנערכו בשנת 1999 עמדו שיעורי ההצבעה על 78.8%. בבחירות המיוחדות לראשות הממשלה שנערכו בשנת 2001 שיעורי ההצבעה ספגו התרסקות קשה, ומאז לא עלו עלייה של ממש. ניתן לראות דוגמה לכך בבחירות לכנסת ה-18 שנערכו בשנת 2009, ובהן הצביעו רק 65.2% מציבור הבחורים. רק אחוזים בודדים מקרב האזרחים שהצביעו בבחירות לכנסת הצביעו בפריימריז.

במוצע, 3.5 מתוך כל עשרה ישראלים בעלי זכות בחירה לא מצביעים.

ייתכן שאחוזי ההצבעה הנמוכים בישראל אינם נובעים מהיעדר דעות פוליטיות אלא מחוסר אמון במערכת הפוליטית ומתחושת חוסר יכולת של האזרחים ליצור בה שינוי משמעותי.

מדד הדמוקרטיה הישראלית לשנת 2011 שערך המכון הישראלי לדמוקרטיה תומך בכך. בסקר שנערך בהיקף של 1,200 אזרחי ישראל בני 18 ומעלה, המהווים מדגם מייצג, עולה כי 70.6% מאזרחי המדינה אינם חשים שביכולתם להשפיע על התנהלות השלטונות, ו-42.9% מאמינים כי אין הבדל מהותי בין המפלגות השונות בארץ.

ייתכן שתחושות אלו אינן כורח המציאות בעידן הרשת. השנה האחרונה הראתה באופן ברור כיצד האינטרנט משמש קרקע פורה להתארגנויות ולמחשבה משותפת. עכשיו כל מה שחסר הוא המידע. לשם כך הוקם האתר 'כנסת פתוחה'.

מחברת חברתית

למעלה משנה עברה מאז ששלמה ארצי שר את מילותיו של אמיר גלבוץ "פתאום קם אדם בבוקר ומרגיש כי הוא עם" בעמדו לצד דפני ליף, איציק שמולי וסתיו שפיר. בינתיים, האנשים מאחורי הקלעים שדחפו את המחאה לכותרות ממשיכים לפעול גם היום למען צדק חברתי. המטרה הראשונה שלהם היא העלאת אחוזי ההצבעה בישראל. תפסנו את שיר נוסצקי מהתנועה לתקשורת חברתית לשיחה על החשיבות שבמימוש זכות ההצבעה, על המחאה החברתית ועל הקשר שבין אייל גולן וסיקור תקשורת.

אלמוג שמחון

צילום: קלאודיה לוינ

"כשהקיץ דעך מצאנו את עצמנו עוזרים ביוזמות שתמכנו בהן: מאבק לדיור ציבורי, מאבק נגד אלימות, קמפיין מאוכזבי הליכוד. עבדנו יחד באותה מתכונת שבה עבדנו בקיץ. החלטנו לעשות את זה באופן רשמי והקמנו עמותה. כשחשבנו מה הקמפיין הראשון שניזון, נתקלנו בנתון המדהים שאחוזי ההצבעה ירדו בעשור ב-15% (אחוזי ההצבעה כיום עומדים על 65.2% - א"ש). בשנת 2009, 450,000 אנשים בגוש דן לבד בחרו להישאר בבית ביום הבחירות. מה שבכלל הדלים אותנו זה שזו בדיוק אותה כמות מפגינים שהייתה בצעדת המיליון. תמיד אמרו לנו שהיינו צריכים להקים מפלגה או תנועת המונים מתוך מחשבה של 'תתארו לכם מה היה קורה אם אותם

"התנועה לתקשורת חברתית" הוקמה באופן לא רשמי בתשעה ביולי 2011, חמישה ימים לפני פרוץ המחאה. הם היו אמונים על יחסי הציבור של מחאת האוהלים: רועי גוימן על הדוברות, רגב קונטס על קריאייטיב ופעילות ברשתות החברתיות, וזוגתו שיר נוסצקי היתה המפיקה הראשית, מי שהביאה את כל אומני ישראל לשדרות רוטשילד ולהפגנות הענק שליוו את המחאה החברתית. כיום, השלושה מנהלים את הקמפיין "תבחר או שיבחרו בשבילך" לעידוד מימוש זכות ההצבעה.

שיר, למה החלטתם להרים את הקמפיין דווקא על נושא עידוד ההצבעה?

על עצמי את התפקיד הזה. מהר מאוד גיליתי שאני מאושרת ומסופקת למרות שבסוף התהליך היה לי שפם וחזר בחשבון הבנק".

למה היה בכלל צורך להביא אומנים למחאה? את לא חושבת שהשימוש במפורסמים משטח את המסרים שלכם?

"הרגשנו שמעורבות פוליטית הפכה להיות שם שני לדיכאון, ליבשושיות ואנחנו אמרנו שמעורבות פוליטית זו חגיגה, שצריך להכניס סקס אפיל למעורבות חברתית. זה לא רק עשרה אנשים שצועקים ומרימים שלטים בגשם, אלא גם חצי מיליון איש ששרים עם שלמה ארצי. השתמשנו באנשים שהם מעוררי השראה או שמחה. שמחה זה לא דבר שלילי או שטחי. אם אתה מסתכל על מחאות אחרות בעולם, המחאה הפוליטית הכי מצליחה בעיניי היא זו של הלהט"בים (לסביות, הומואים, טרנסג'נדרים וביסקסואלים - א"ש) משום שהם ידעו לשלב באופן מושלם בין תכנים חשובים ואקוטיים ובין היכולת לשמוח. זה מעורר השראה. אלו ערכים שאנו דוגלים בהם. מלבד זאת, אנו חיים בעידן של תקשורת המונים והדרך היחידה להגיע לציבור הרחב היא דרך תקשורת ממוסדת. לא רק המסרים חשובים אלא גם מי שמדברר אותם. אם איילן גולן נמצא בפרונט אז המסר מקבל חשיפה תקשורתית רחבה יותר. לפני הפגנת המיליון הייתה הפגנת 'רק' של 20,000 אנשים והתקשורת אמרה שהמחאה מתה ושלא נקבל עוד חשיפה. **ישכנו עם העורך של אחד העיתונים הגדולים בארץ ושאלנו מה צריך לעשות כדי שיהיה כתוב על הפגנת המיליון בעמוד הראשי של העיתון. הוא הסתכל עלינו ואמר 'אייל גולן. הביאו את אייל גולן וקיבלתם עמוד ראשי'."**

לאן נעלמה המחאה אחרי צעדת המיליון? זה נדמה כאילו הסתיים הקיץ ואיתו הדרישה לצדק חברתי.

"קרו כמה דברים שהשפיעו על איך שהציבור חווה את המוות של המחאה. הסיבה הראשונה נשמעת דבילית אבל הייתה לה השפעה מכריעה. היינו עשרה אנשים צעירים שתוך חמישה ימים מצאו שהם מבליים עשרים וארבע

אנשים היו מאוגדים' ואז אנחנו מגלים שבדיוק אותו מספר של אנשים שיצאו לרחוב בהפגנה הגדולה ביותר בתולדות ישראל, לא עושים את הדבר הכי בסיסי, את האקטיביזם המינימלי שהוא לצאת ולבחור פעם בארבע שנים. אנשים נלחמו על זה אלפי שנים! לכו להצביע! זה בחינם ומקבלים יום חופש".

איך אתם מתכוונים לשכנע אנשים להצביע?

"בקיץ שעבר ביקשנו מאנשים משהו גדול הרבה יותר, לצאת החוצה ולישון באוהלים בשיא הקיץ. חשבנו שאם נבקש משהו פשוט יותר יכול להיות שההשפעה תגדל. הזמנו סקרים כדי לבדוק מהם חסמי ההצבעה וגילינו שלושה חסמים: הראשון הוא 'כולם אותו חרא', זה ביטוי שחזר על עצמו המון פעמים בקרב הנשאלים. חסם שני זה 'איך אף אחד שמייצג אותי', אנשים הסתכלו על מועמדים לכנסת כמו אבירים על הסוס הלבן וכיוון שאין אנשים מושלמים, המסקנה שלהם הייתה שפשוט עדיף לא להצביע. החסם השלישי הוא 'קול אחד לא משפיע', אז אני אלך לים ואשחק מטקות, זה לא שאני באמת משפיע. ניסינו לכסח את ההיגיון שעומד מאחורי שלושת החסמים והגענו לסיסמה 'תבחר או שיבחרו בשבילך'. איך זה מטפל בשלושתם? המשמעות היא שברגע שאני לא מצביע, אני מגביר את הקול של מישהו אחר. ברגע שאני אדם חילוני בתל-אביב ולא הצבעתי, הגדלתי את הכוח היחסי של מישהו שהצביע לש"ס; אם אני מתנחל ולא הצבעתי הגדלתי את הכוח של מי שהצביע למפלגה ערבית. איך שלא תסתכל על זה, יש 120 מושבים בכנסת שצריכים להתמלא בח"כים והיכולת שלך כבוחר היא להשפיע מי ישב על הכסאות האלה".

שיר נוסצקי (28), נגנייתית במקור, למדה מתמטיקה ומדעי המדינה באוניברסיטת תל-אביב. יכול להיות שאתם מזהים אותה מסדרת הדוקו-ריאליטי "מחוברות", שם השתתפה בעונה השנייה יחד עם מיקה קרני, נגן שרייר, הילי עמנואל ודינה אבמרסון. נוסצקי לוחקת לתפקיד הברנז'איסטית התל-אביבית, דמות שנראית רחוקה שנות-אור מלוחמת הצדק החברתי שהיא כיום. "כשהייתי ילדה הייתי פעילה חברתית בהמון גופים ועמותות" אומרת נוסצקי, "ואז קרה לי מה שקרה לרבים מהדור שלי- התייאשתי. הפסקתי להאמין שאפשר לשנות משהו. הפכתי להיות מנותקת לגמרי ממה שקורה. קיבלתי תעודת הצטיינות באסקיזום. גרתי במרכז תל-אביב, עבדתי ב'טיים אאוט', השתתפתי ב'מחוברות'. כשהסתיימו הצילומים של 'מחוברות' - שיא האסקיזום שלי, חשתי גועל מהעיסוק העצמי והתחבאתי במשך חודשים במיטה כשאני רואה טלוויזיה ולא מוצאת השראה בשום דבר. עם שידור התוכנית, לפני ליף הזמינה את רגב, בן זוגי לאוהל הראשון. אמרתי לו שכלום לא ישתנה והם יחזרו הביתה אחרי יום אחד בחוץ, אבל בגלל שהם ביקשו, התחלתי לעזור להם. אחרי שיצאו האוהלים הראשונים לפני שאלה אותי אם אני יכולה להביא אומנים לשדרה וככה לקחתי

שכאשר שאלו אותו מה דעתו על המהפכה הצרפתית הוא ענה 'עברו פחות מ-200 שנה. עוד מוקדם להגיד'. תן לנו לפחות שנתיים."

מה דעתך על חברייך שחצו את הכביש לפוליטיקה?

"באופן כללי, זו תוצאה חיובית של המחאה. נכנסו אנשים חדשים לפוליטיקה וזה איפשר לדם חדש להיכנס. ברמה הפרסונלית אנחנו צריכים לראות מה הם מתכוונים לעשות. חובת ההוכחה היא עליהם."

איציק שמולי וסתיו שפיר מצאו את מקומם במפלגת העבודה. את חושבת שזה הבית הפוליטי של המחאה?

"הרבה מפלגות מייצגות חלק מהערכים של המחאה. כל מפלגה יש לה תווית אחרת. בעיניי, במפלגת העבודה יש הרבה ערכים שסותרים את ערכי המחאה וזה נכון לגבי כל מפלגה. אני חושבת שאזורי המרכז-שמאל הם בית טבעי יותר לערכים שהמחאה מייצגת, אף על פי שיש גם חברי כנסת בימין כמו אורלי לוי אבקסיס מהליכוד-ביתנו, שהיא אחת מחברות הכנסת החברתיות והפעלתניות שקיימות. מבחינת המספרים, חברי הכנסת החברתיים ביותר מגיעים מהעבודה, מרצ וחד"ש."

אז הקמפיין שלכם מכוון לאנשי שמאל?

"אמנם אנחנו מזוהים עם המחאה החברתית שאכן יצגה ערכים מצד מסוים של המפה הפוליטית, אבל אנו לוקחים לעצמנו את החירות להציג רק חלק מהערכים שאנו מאמינים בהם בקמפיין והם: דמוקרטיה ומימוש זכות הצבעה. בשביל להימנע מזיהוי פוליטי, האנשים שעומדים בראש הקמפיין אלו מפורסמים מכל גווי הקשת הפוליטית. לקמפיין הצטלמו גם חנוך דאום ואראל סג"ל למשל, המזוהים עם מחנה הימין."

בקיץ 2011 אהבו להאשים את אנשי המחאה החברתית בכך שהם מקבלים מימון ממקורות אנטי-ציוניים ומהקרן החדשה לישראל התומכת בארגוני שמאל. כשאני שואל את שיר מאיפה מגיע המימון היא עונה לי בצחוק "אנחנו לא ממומנים ע"י הקרן החדשה אלא ע"י החמאס."

וברצינות, מאיפה מגיע הכסף לקמפיין?

"אחד הכישורים שרכשנו בקיץ הוא היכולת לעבוד בתקציב אפסי. עם זאת אנחנו עדיין זקוקים למימון. אחד הקהלים שיש בו אחוזי הצבעה מאוד נמוכים הוא קהל הקשישים, משום שקשה להם להגיע לקלפי. חשוב לנו להוציא אוטובוסים ביום הבחירות מבתי אבות לקלפיות וזה רק אחד מהדברים שאנו צריכים מימון עבורם. לכל המעוניין לעזור אפשר לתרום לקמפיין בכתובת

www.mimoon.co.il/Projects/672

ולרכוש חולצות באתר styleriver.mako.co.il. כל שקל יעזור לנו."

שעות אחד עם השני, כשמעורבים בסיפור הרבה כוח, דעות ושאיפות. באופן טבעי, אחרי חודשיים ללא שחר, מותשים ומרוששים, התחלנו להבין שיש בינינו פערים אידיאולוגיים, שלא כולם מסתדרים אחד עם השני ורואים את המאבק באותה צורה. הפכנו להיות עשרה אנשים שרבים אחד עם השני מהבוקר עד הלילה. הדבר הזה לא איפשר לנו לקיים שום עשייה. אחרי שזה לא

עבד, התפרקנו. זה פירק את היכולת שלנו כקבוצה. דרך אגב, זה דבר טבעי שקרה בהרבה מאבקים היסטוריים. ברמה הפוליטית, מדינה לא יכולה לחיות בשגרה של מחאה. מהיום שהמחאה מתחילה יש לה תאריך פקיעת תוקף. בניגוד למצרים או סוריה, אנשים בישראל עדיין עבדו, אכלו בחיק המשפחה והיו להם חיים מלאים. למחאה, כמו בהתאהבות, יש תקופת התרגשות ראשונית, אבל ההתלהבות והתחושות האלו נגמרות. אחריהן מגיע משהו אחר. מיסוד הקשר."

מהם הישגי המחאה בעינייך?

"קודם כל, הקדמת הבחירות. צריך לזכור שהבחירות הוקדמו על רקע חוסר היכולת של נתניהו להעביר תקציב הרסני. זה שהשיח הכלכלי קיים באופן משמעותי בבחירות האלה זו תוצאה ישירה של המחאה. הרי זה לא היה קיים מעולם בבחירות בישראל. גם העובדה ששלי יחימוביץ' נבחרה לראשות מפלגת העבודה בשיא הקיץ היא בעיניי תוצר של המחאה. תראה מה קורה היום: יש איגודים על ימין ועל שמאל, מאבקי העובדים של 'פלאפון', ערוץ 10, 'מעריב'. תראה את הרפורמה בסלולר, את חוק חינוך חנים מגיל שלוש. אפשר לראות את השינוי גם במעורבות הפוליטית של הציבור ברמה הכי פשוטה, הפייסבוק שלי לפני המחאה היה רק תמונות של חתולים ושנינויות. עכשיו יש התייחסות לתקשורת ולפוליטיקה. לאן זה יילך? אני אצטט את מאו טסה טונג,

דמוקרטיה מזרח תיכונית

אברהם בורג, יו"ר הכנסת ה-15, יו"ר הסוכנות היהודית לשעבר

כנגד כל הסיכויים, כאמור, קמה כאן דמוקרטיה. קולנית, רעשנית ופתוחה מאוד. אלא שבשנים האחרונות ישנה תחושה שהיא כבר לא ממש מתפקדת. מה אם כן, מכרסם ביסודות הדמוקרטיה הישראלית? דמוקרטיה היא שיטה חברתית שהאדם הוא מקור הסמכות השלטונית שלה. את, אתה, ההם, אלה ואני יוצרים יחד 'אני' קולקטיבי, משותף, ואנחנו מקור הסמכות של עצמנו. אנחנו מחליטים על סדרי העדיפויות, מה כן ומה לא, המותר והאסור, העדיף והדחוי. האינדיבידואל, היוצר קהילה הוא המקור ממנו שואב השלטון את כוחו לפעול ולעשות. במובן הזה "שרשרת הסמכות" הדמוקרטית היא אופקית, ושורשה הוא יצירת הסמכות ופשרות, הבנות וויתורים בין אזרחיה של הדמוקרטיה. ומכאן ההנחה הנוספת והמחייבת: שכל האזרחים של המדינה הדמוקרטית שווים בפניה ובפני חוקיה. לכל חברי הדמוקרטיה יש את הזכות ליהנות מאותן חירויות טיבעיות - חופש הדת והביטוי, העיסוק והבחירה - בלי שום אפליה כלל. אין לאף אחד זכות, ואסור שתהיה כזו, לפגוע בזכויות היסוד המולדות של מי מחבריו או מתנגדיו ואין להתנות את קיומן של הזכויות האלה בשום תנאי כלשהו. אלא שבישראל ישנם כמה וכמה חלופות לסמכות האופקית הדמוקרטית, וזכויות היסוד האמורות אינן מוקנות בשווה לכל האזרחים.

צילום: סער יעקב באדיבות לע"מ

החלופה הראשונה היא הסמכות הדתית. ישראלים רבים מוכנים להיות כפופים לסמכות האדם, לסמכות עצמם וחבריהם, אבל עד גבול מסוים. כי מגבול מסוים ואילך הם כפופים למרות העליונה - האלוהים. ומרות זו שמקורה למעלה וכיוונה למטה אל בני אדם היא סמכות אחרת לגמרי - זאת הסמכות האנכית. **בישראל המודרנית של שנת 2013 מתגנשות ביניהם הסמכות האופקית והאנכית בעוצמה רבה על כל מנעד התכנים; ההלכה או החוק, התאוקרטיה או הדמוקרטיה, הכנסת או בית הכנסת, הרב כנגד הריבון. נכון לעכשיו זה נראה שיד האלהים הנתונה בגלימות רבניו גוברת והולכת.** הסמכות האנכית השניה נוגעת בחייו של כמעט כל ישראלי. הממשק הראשון של מרבית הישראלים עם המערכת המדינית איננו ממשק אזרחי אלא צבאי. הוא

דמוקרטיה - לפחות על פי אחד מייעודיה - היא השיטה שמאפשרת לנו איך להסכים ביחד במצבי אי הסכמה. הדרך היא כדבריו של אלברט איינשטיין: "שלטון דמוקרטי אמיתי הוא אותו שלטון, המתיר בידי אדם מספיק חופש, ובו בזמן דואג לכך שלא יעשה שימוש רע בחופש הזה". ישראל היא דמוקרטיה, מכאן מתחיל הוויכוח או ליתר דיוק מתחילים כל הוויכוחים. האם זאת דמוקרטיה מושלמת? האם היא אכן היחידה במזרח התיכון? האם היא דמוקרטיה צומחת ומתפתחת או מאוימת וגוועת?

מבט מבחוץ, בלי האמוציות המלוות תמיד את השקנים המעורבים בשדה הפוליטי, מגלה שבשנים האחרונות הרבה מכל הנחות היסוד הסטריאוטיפיות שלנו משתנות לנגד עיננו. **ישראל היא כבר לא הדמוקרטיה היחידה במזרח התיכון. אנחנו דמוקרטיה במגמת ירידה ומהלכי החופש הדמוטיים בחברות הערביות שסביבנו מאותנים, כי ייתכן שאנחנו עדים להולדתן של דמוקרטיות נוספות במרחב.**

הלידות האמורות דומות מאד ללידתה של הדמוקרטיה הישראלית. יש מודל במדעי המדינה - לא מדויק אבל מאפיין - המשרטט את מקורן ואת גורלן של דמוקרטיות. על פי המודל הזה, דמוקרטיות שהוקמו על ידי מהגרים מחברות חופשיות, דוגמת בריטניה הגדולה, יצרו חברות ודמוקרטיות חופשיות כמו

אלה שבניו זילנד, אוסטרליה, קנדה וארצות הברית של אמריקה, ואילו מהגרים ממדינות וממלכות עריצות וטוטליטריות, כמו שהיו בפורטוגל ובספרד של לפני כמה מאות שנים, עמדו ביסודן של עריצויות אמריקה הלטינית. ישראל, על פי המודל הזה, היא דמוקרטיה כנגד כל הסיכויים. מרביתנו באים ממציאיות חיים בלתי דמוקרטיות בעליל; עולי העולם המוסלמי, יוצאי הגוש הסובייטי, ניצולי השואה ועולי אמריקה הלטינית היו אמורים להקים כאן מוטר שאיננו דמוקרטי ברוחו ובשאיפותיו. העובדה שאנחנו מה שאנחנו היא נס דמוקרטי גלוי, אבל בלי הבטחה כלשהי שזה יימשך כך לעולם. נהפוך הוא! זהו גם מקור החשש מעתידן הדמוקרטי של תנועות החופש בעמי ערב אשר סביבנו. נחיה, נראה ונקווה שבשבים כמו גם בשבילנו.

לא מגע של הסכמות והבנות אלא של סמכות, פקודות והכתבות. כי המערכת הצבאית הישראלית שהיא בעיני רבים שדרת הקיום הישראלית היא למעשה

צילום: עמוס בן-גרשום באדיבות לע"מ

התמצית המדויקת של הסמכות האנכית. המפקד אומר ואני עושה, הוא מורה ואני מבצע. שנות השירות המעצבות האלה מספקות לאזרחות הישראלית אזרחים עם "פגם" בייצור. כל אחד מאיתנו שירת בצבא - או לפחות אמור היה לשרת בצבא - וממילא זה קורה לכל אחד מאיתנו הניצב למטה בתחתית הפירמידה האזרחית. הכניסה שלנו לאזרחות עוברת דרך טקס חניכה שכל כולו אנטי דמוקרטי בעליל. הצבא כולו כפוף, אמנם פורמאלית, למרות המערכת האזרחית, אבל בתוך תוכו של הצבא לא ניתן לפעול על פי קוד התנהגות דמוקרטי. מלמעלה התופעה חריפה הרבה יותר. המעבר הקל, החלק, המרופד והכמעט אוטומטי מצמרת הצבא לצמרת הפוליטית והמדינית של ישראל הוא כירסום אחר המשלים ומעצים את הנ"ל. מכס הרמטכ"ל לכורסת שר הביטחון, מעמדת הפיקוד לתפקיד ציבורי נכסף, בלי צינור וללא הכשרה והכנה למעבר מסמכות אנכית כל יכולה למערכת הסכמות והבנות אופקית מגבילה ומכילה. כך נשחקים למעשה רבים ממנגנוני התפקוד האזרחיים הדמוקרטיים, מלמעלה ומלמטה במקביל. מאכן קצרה הדרך לדרישה חוצת המחנות "תנו לצה"ל לנצח" והחיפוש המתמיד אחרי "האיש החזק". במדינה שבה כל העם צבא (אף שלפעמים יש כאן הרגשה שצה"ל הוא צבא שיש לו מדינה ולא להיפך). אין ציפייה וממילא אין תביעה מן

המנהיגים האזרחיים, הפוליטיים והנבחרים, לפתור את בעיות היסוד שבפניהן אנחנו ניצבים כחברה וכמדינה בתהליכים, בסבלנות, ביצירת הסכמות וביכולת להכיל ניגודים אזרחיים ותרבותיים. זאת משום שאת מקומה של הציפיה הזו מחליפה האמונה בכוחו של הצבא לפתור את הבעיות האלה ב"זבנג וגמרנו", מלמעלה למטה. באזרחות כמו במלחמה.

הסמכויות האנכיות של הגנרלים והרבנים, של הרבנות והצבא מציבות כל אחת בתחומה ובחלקה חלופות של ממש לדינמיקה הדמוקרטית הראויה. אלא שגם בלעדיהן, הבליה והכרסום בדמוקרטיה הישראלית נעשים מבפנים. הרי גבולותיה של הדמוקרטיה הישראלית אינם מוגדרים. העובדה שישראל הפוליטית והמדינית מסרבת כבר המישה עשורים לקבוע את גבולותיה הפיזיים, המדיניים, אינה אלא בבואה להיעדרם של גבולות נוספים, קונספטואליים, החסרים כאן בשיח ובמעשה, ישראל מגדירה את עצמה ומוגדרת על ידי אחרים כ'מדינתו של העם היהודי'. האם זאת רק הצהרה חלולה או שיש כאן תוכן מהותי של ממש? הדברים מעולם לא נדונו ומעולם לא הוכרעו בהסכמה או בהצבעה מחייבת. משמעות הדבר היא שליחודי שהוא אזרח העולם, שלא מעלה על דעתו כלל להגר לישראל ולקבוע בה את מקום מושבו ולאמץ את אזרחותה, יש כאן מעמד, נוכחות ועוצמה. כאלה שמעולם לא יהיו מנת חלקו של הפלסטיני הישראלי שהוא אזרח פורמאלי של המדינה הזו, נולד בה וכאן הוא יבלה את כל חייו כאדם וכאורת. איך בעצם, נשאלת השאלה, ניתן לאזן בין 'מדינת העם היהודי' ל'מדינת כל אזרחיה'. אלא אם כן אנחנו מוותרים מראש על עיקרון השוויון בין כל האזרחים, החיוני להגדרתה של כל דמוקרטיה באשר היא ומחליטים שישראל איננה מדינת כל אזרחיה אלא דמוקרטיה אתנית ליהודיה בלבד. מדינה המקנה מעמד אחר, נחות יותר לאזרחיה שאינם בני הקבוצה היהודית בישראל. האם דמוקרטיה שכזו היא אכן רק שלטון או ליתר דיוק האם דמוקרטיה היא אכן רק שלטון הרוב או שלהיפך, דמוקרטיה היא הרבה יותר מזה, היא מערכת של חירויות המיעוט והיחיד הקודמות לכל דורסנות של רוב אתני או פוליטי.

הדיון הזה המתחיל מחוץ לגבולותיה של ישראל הפורמלית, ומשתרע על פני כל תפוצות ישראל הופך לנוקב יותר כשמרכזים את המבטים פנימה. ישראל נהנית מאד להגדיר את עצמה כ"מדינה יהודית דמוקרטית". מעולם לא התקיים כאן דיון מחייב וחוקתי, לא ציבורי ולא ממשלתי, על מכלול היחסים שבין 'היהודית' ל'דמוקרטיה'. מה הבלמים והאיוונים שביניהן, איפה מתחילה האחת ונגמרת השנייה. היכן הן משלימות זו את זו ואיפה הן ניצבות בסתירה קיומית. זאת ועוד: מדינת ישראל, באופן מודע ובאמצעות

פוליטית נעשית לאלתר לקללה תורנית הבאה מידיהם של שונאי ערבים, יראי שלום וקנאי דת המקבלים את משכורותיהם ואת תשלומי הפנסיה שלהם כרבני ערים, מחנכים ואנשי מופת מהמדינה עצמה.

כל אלה ועוד כמה מגמות נוספות שלא זו היריעה לתארן יבשילו בכנסת הבאה. **זו תהא הכנסת הכי לא דמוקרטית שביהנה אי פעם בישראל. כל אנשי "ישראל ביתנו" לא נבחרו באופן דמוקרטי, כך גם שליחי ש"ס ודגל התורה, וכמותם מי שימונו על ידי יאיר לפיד וציפי ליבני.**

הדמוקרטיה היחידה במזרח התיכון כבר אמרנו?

וכדי לא לסיים בציניות אלא במעשה של אופטימיות הדרך לביסוסה ואולי אף להצלתה של הדמוקרטיה הישראלית מידי עצמה איננה קצרה. זאת דרך ארוכה שכל תכליתה לידה מחודשת - רנסאנס - לחידושה של הדמוקרטיה שלנו והפעם, אחרת ונכון יותר. מדינה אזרחית השייכת לכל אזרחיה, שיש בה שיוויון חוקתי מלא בין כל בני האדם בלא שום אפליה. שיש בה חופש דת וחופש מדת: חירויות היסוד החוקתיות שבה אינן מאוימות ואינן ניתנות לפגיעה בגחמתם של נציגי הרוב הזועמים: היא אינה שולטת בכוח וברמיה על אחרים, בניגוד לרצונם האישי והקולקטיבי, ותכניה התרבותיים והזהותיים נקבעים על ידי קהילותיה מלמטה ולא מוכתבים בכפייה מלמעלה על ידי מנגנוני האכיפה של המדינה.

ספר חוקיה, הפקידה את הפרשנות על מימד "היהודית" שלה בידיים מאד מובהקות ומוגדרות, ידי הרבנות הראשית לישראל. יש לרבנות הראשית מונופול רשמי מוחלט על היבטי החיים של היהודי הישראלי; מלידה ועד מוות. הנישואין, הכשרות, המילה ולווית המת. אלה, כמו עוד רכיבים של המעמד האישי, נתונים כולם לאחריותו של גוף שכל, בלא יוצא מהכלל, נושאי המשרה שבו כפופים למרות האלוהית לפני שהם יכופפו ראשם בפני המרות החוקית מעשה מחוקק בשר ודם.

בנוסף להם יש למדינה הישראלית מערכת חינוך ממלכתית לגמרי לא רעה, אלא שיש בה אוטונומיות חינוכיות ענקיות מימדים המעקרות מהשורש את כל מושג הממלכתיות. כפיפות מוריהם ותלמידיהם של זרמי החינוך הדתי והחרדי נתונה באופן פורמלי למדינה אבל באופן מעשי היא כבר מזמן יצאה משליטתה ועברה לשליטת הרבנים ומקרה בג"צ עמנואל יוכיח. זה לא הוויכוח על מקומו של הפלורליזם הדתי החיוני כל כך לחיינו ולא המחויבות של כותב שורות אלה, להפרדה חיונית בין דת למדינה. זהו תיאור מערכתי יבש של מדינה שאין לה בעצם מקור סמכות אחד, והיא קורעת ונקרעת פעם אחרי פעם בין שני מקורות הסמכות האלה. כל זוג המבקש להתחתן או להתגרש יודע במה מדובר. כל פוליטיקאי ומדינאי המבקש לחתום על הסכם שלום מדיני עם יריבותיה של ישראל נתקל בבת אחת באלוהים, רבניו ומתנחליו, ההופכים כל נושא מדיני לנושא דתי וכל משימה

יזמה של סטודנט בכך-גוריון הביאה לדרישה ציבורית לאפשר לסטודנטים להצביע בקמפוסים

להתקדם ולהפוך להיות ממוחשבת כמו במדינות המערביות האחרות וכך כל אזרח יוכל להצביע במקום שיבחר. עד אז, רצינו להציע פתרון נקודתי עבור הסטודנטים."

היזמה קיבלה תמיכה ציבורית נרחבת כשאלפים חתמו על העצומה, וכלי תקשורת רבים סיקרו את ההצעה. בין התומכים ביזמה נמנים התאחדות הסטודנטים, מר"צ ומפלגת עלה ירוק, והיזמה אף קיבלה תמיכה בכנסת ישראל. מפאת הצורך בשינוי החקיקה לא תתקבל הכרעה עד למועד הבחירות הקרוב, אולם היזמה פותחת צוהר לשינוי החקיקה בעתיד ולא מן הנמנע שנראה כבר בבחירות הבאות קלפיות ברחבי הקמפוסים.

אור הרפז, סטודנט שנה ג' במחלקת לפוליטיקה וממשל וגיאוגרפיה, פתח עצומה אינטרנטית שקוראת למשרד הפנים לאפשר לסטודנטים הצבעה בקמפוסים.

"אני חושב שכלל אזרח במדינה צריכה להיות זכות שווה להצביע ליד המקום שהוא נמצא בו", אומר הרפז. "כיוון שאחוז גדול מהסטודנטים לא משנים את כתובתם עקב הברוקרטיה, מעבר דירה תכופ או מסיבות אחרות, המון סטודנטים לא ייסעו לבית הוריהם להצביע בבחירות הכלליות בינואר וזה משנה את אחוזי ההצבעה בצורה משמעותית".

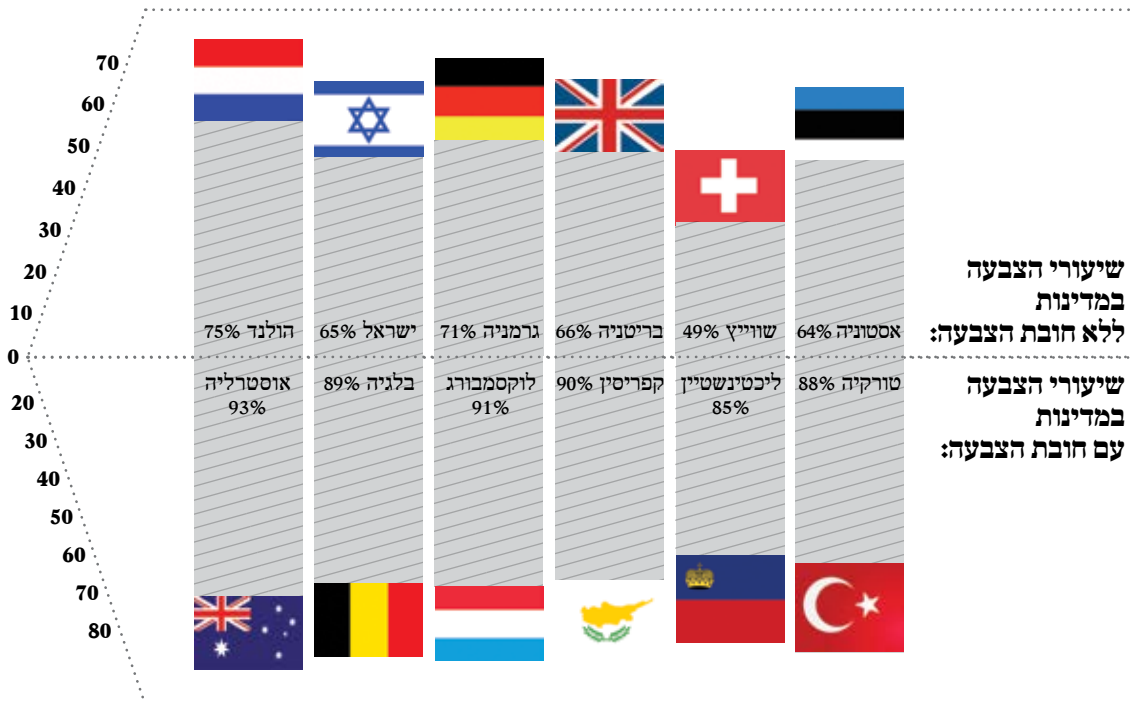
"כיום, השיטה של מנהל האוכלוסין לא עוקבת בצורה יעילה אחרי מקום המגורים של האוכלוסייה, ובעיקר אחרי אוכלוסיית הסטודנטים. שיטת הבחירות צריכה

חשבון פשוט

מי אני: חובת הצבעה

מה אני עושה פה: המושג "חובת הצבעה" מתייחס לחובה שהמדינה מטילה על בעלי זכות ההצבעה להצביע ביום הבחירות. אי-ציות לחובה האמורה עלול לגרוור הטלת סנקציה (אם כי לא בהכרח), שכן ישנן מדינות בהן מדובר ב'הצהרה' בלבד ולא יותר מכך. חובת הצבעה אינה מונהגת בישראל.

מה התפקיד שלי: מטרתה העיקרית של חובת הצבעה היא העלאת אחווי ההצבעה לפרלמנט. ברוב מדינות העולם הצבעה היא זכות ולא חובה וניתן לראות כי במדינות דמוקרטיות אחווי ההצבעה נמוכים יותר היכן שלא חלה חובת הצבעה. יש לציין כי חובת הצבעה היא פרקטיקה שנויה במחלוקת משום שהיא מהווה הפרה של זכויות אזרחיות ואינה מתיישבת עם עקרון החופש (עקרון יסוד בדמוקרטיה). מנגד, חובת הצבעה תכריח את האזרחים לשאת באחריות לבחירת מנהיגיהם. בנוסף, היא תמנע את תופעת הייצוג המוטה בפרלמנט, כיוון שעל כלל האוכלוסייה ללא הבדלי מגזרים תחול חובה זו (לדוגמה שיעור ההצבעה במגזר הערבי בישראל עומד על 54% בלבד).

• הנתונים נכונים ל-2012 מתוך אתר המכון הבינלאומי לדמוקרטיה

מה חדש במחלקה?

שבת עיון - 'פעילי ציבור-מנהיגות'

מרכז פעילות חדש בתכנית 'הדירות הפתוחות'

לתוכנית 'הדירות הפתוחות' התווסף לפני מספר חודשים מרכז פעילות חדש בשכונה ג'. למעלה משלושה עשורים פעלה התוכנית בשכונות ד', י"א ו-ג' בלבד אולם ההחלטה לפתוח מרכז נוסף בשכונה ג', נבעה מהרצון לתת מענה רחב יותר לתושבי שכונה ג', שהיא אחת השכונות הגדולות בב"ש.

הוספת שכונה חדשה לתוכנית הדירות הפתוחות היא הזדמנות להרחיב את הפעילויות שמטרתן להעצים את האוכלוסייה המקומית ולשפר את איכות החיים בה.

כיום, פועלים בשכונה ארבעה עשר סטודנטים ושתי רכזות, המקיימים חוגים במגוון תחומים, המיועדים לשכבות גיל שונות: חוג טבע וסיורים, חוג נגינה לילדים, כושר קרבי לבני נוער, חוג אנגלית וחוג מחשבים למבוגרים וחוג דרמה למבוגרים.

בנוסף לזה התקיימו עד כה בשכונה אירוע הפנינג פתיחת שנה שאליו הוזמנו כל תושבי השכונה ואירוע חנוכה בהשתתפות ילדי השכונה.

בקרוב יחל לפעול בשכונה בזאר למכירת מוצרי יד-שנייה. הוא יתקיים אחת לחודש וכל הכנסותיו תיועדנה לפעילויות לרווחת הקהילה. כמו כן בחודש פברואר 2013 ייערך שבוע פעילות לכל תושבי השכונה. סטודנטים המעוניינים להצטרף לתוכנית הדירות הפתוחות מוזמנים ליצור קשר בטלפון: 08-6461788

במסגרת התכנית העיונית של 'פעילי ציבור-מנהיגות' והקרן המשפחתית על שם תד אריסון' מתקיימת אחת לשנה, שבת עיון שמטרתה העמקה בנושא חברתי שעומד על סדר היום של החברה הישראלית. השנה עסקה שבת העיון בנושא 'הריבוד החברתי: סוגיות גזענות בישראל'.

תחילה השתתפו הסטודנטים בסדנאות שהציפו סוגיות בווערות בחברה הישראלית, צפו בסרט העוסק בגזענות כלפי זרים, האזינו להרצאות של גב' אלמיטו פרדה על מחאת אוהל חבש, ושל יו"ר ארגון 'חברותא' מר דניאל יונס ששיתף בסיפורו האישי והרצה על פועלו של הארגון. לסיום הרצתה הגב' עדנה בטאן על ה'ליבה הישראלית', על מורכבותה של החברה, ואתגריה בעבר, בהווה ובעתיד.

שבת העיון הדגישה בפני הסטודנטים את הסובלנות ואת קבלת האחר כתנאים לקיום חברה מתוקנת.

אוניברסיטה בעם
הקרן המשפחתית על שם תד אריסון
פעילי ציבור - התוכנית למנהיגות
שגרירי רוטשילד
קרן משה - התוכנית למנהיגות
תוכנית הדירות הפתוחות ע"ש ליליאן ולארי גודמן

פרטים נוספים אפשר

למצוא בעמוד הפייסבוק ובאתר

מחלקת הפעילות והחינוך

מה קורה?

מעורב: למי את/ה מצביע/ה בבחירות הקרובות ומדוע?

גדעון רוזנבליט:

אני מצביע לעבודה, בגלל שאני מאמין שבנימין נתניהו הורס את המדינה כמו ידיו, והיא החלופה הטובה ביותר. בנוסף, מהיכרות עם רעיונותיה של שלי יחימוביץ', עושה רושם שהיא הפוליטיקאית עם ההיגיון הבריא ביותר.

שיר תמיר:

יש עתיד, מאחר ואני מעריכה מאוד את יאיר לפיד ואת מה שיש לו להציע. חוץ מזה, אני גם נגד כפייה דתית ונייתוב המשאבים למגזר ומאמינה שלפיד יכול לשנות את הדברים.

דניאל כהן:

הליכוד ביתנו, כי למרות כל מה שנאמר על ביבי, הוא עדיין היחיד שיכול להיות ראש קואליציה יציבה וארוכת טווח ובסופו של דבר אני חושב שלמרות האיחוד עם ישראל ביתנו, זו עדיין המפלגה הקרובה ביותר לדעות שאני מחזיק בהן ולכן היא המפלגה המתאימה לי.

אירית אביב:

עבודה, כי אין סיכוי שאצביע למפלגה קיקיונית שצמחה אתמול ותתאדה מחר.

בא לכם לכתוב במעורב? יאללה

Send

אתם מוזמנים לפנות אלינו עם רעיונות לכתבות, נושאים לגיליונות הבאים, טורי דעה, ראיונות, מושגים ל"חשבון פשוט", קפה, תה, שתיים סוכר.

Meorav.bgu@gmail.com

או בפייסבוק